

SLA DE GROND UIT

Duurzame, industriële, jaarrond teelt van sla in kassen

10 maart 2015, Peter van Weel en Jan Janse

De wereld verandert en zo ook de eisen van de afnemers ten aanzien van sla

- Jaarrond beleving van constante en hoogwaardige kwaliteit
  - Gedefinieerde kwaliteit (smaak, uiterlijk, houdbaarheid, inhoudsstoffen)
  - Hoge eisen aan voedselveiligheid (ongedierte, bacterieel, vogelpoep)
  - Duurzaam geteeld (lage energie behoefte, geen emissies of afval, biologische gewasbescherming)
  - Strakke planning beleving

Hoe willen producenten daarop reageren?

- Teelt uit de grond → geen emissie en gewasvervuiling, betere wortelsturing
- Bedekte teelt → onafhankelijker van seizoenen; geen schade door regen, wind en hagel; geen schimmels of ongewenste depositie
- Belichting voor de lichtarme seizoenen
- Volledige mechanisatie
- Duurzaam imago
- Robuust bestuurbaar

Wat doet WUR Glastuinbouw?

- Systemontwerp op hoofdlijnen
- Programma van Eisen definiëren
- Onderzoek
  - Teeltsturing:
    - licht, temperatuur, plantdichtheid
  - Beheersing waterkwaliteit:
    - Biologie, zuurstof, voeding

Systeemontwerp op hoofdlijnen

- Productie opsplitsen in 2 fasen: opkweek in een groeikamer en afkweek in een kas.
- Beide fasen in hoge dichtheden en leidend tot een specifiek eindproduct geschikt voor de snijderij.
- Kasfase in de winter beschermd en in de zomer open.
- Teelt op water en met minimale hoeveelheden substraat dat biologisch afbreekbaar is.
- Geen of minimale chemische gewasbescherming toepassen, maar biologisch evenwicht zoeken.

Voordelen scheiding opkweek en teelt

- Uniform en groeikrchtig plantmateriaal
- Korte, goed planbare kasfase
- Steeds optimale plantdichtheden ivm kosten belichting
- Wortelschade bij wijderzetten voorkomen

Industriële planmatige productie voor duurzaam eindproduct

Programma van Eisen kas

- Gesloten bij kou, neerslag of harde wind
- In de winter tot 18 °C verwarmen
- Volledig te openen dak om te hoge teelttemperaturen te voorkomen
- Voorzien van CO₂, luchting, schermen

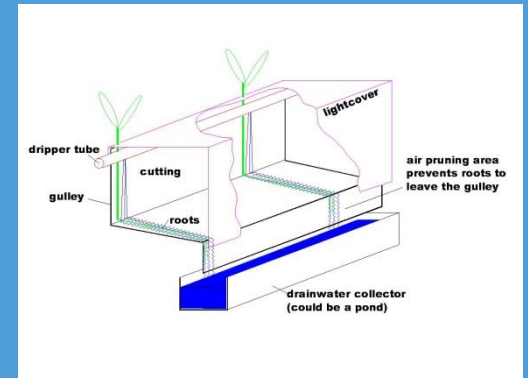
Rovero Roll-Air kas met oprolbaar dak

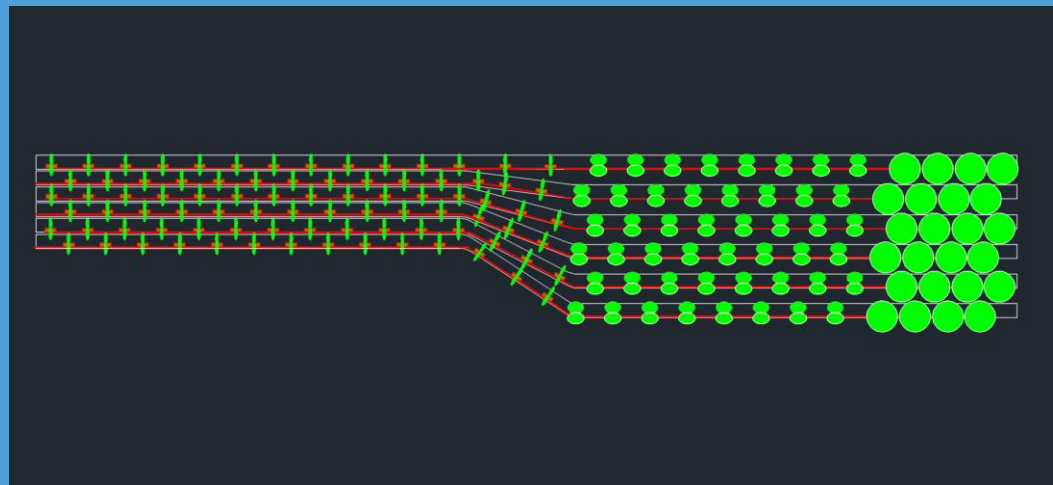
Programma van eisen teelt op water

- Teelt op vijvers met drijvers of Op Dwarse NFT

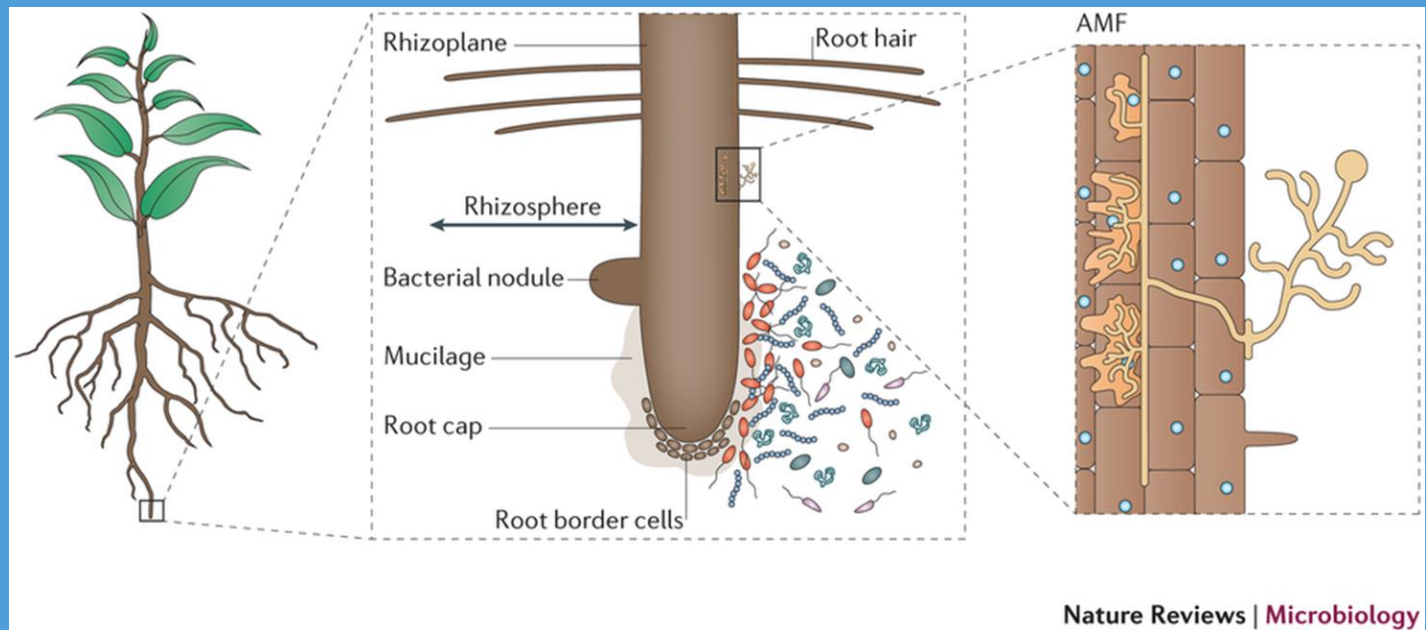

Vijvers en goten hebben hun eigen mechanisatie mogelijkheden

Duurzaam telen: De rol van de Rhizosfeer

- Bacteriën en schimmels rondom de wortelpunt (biofilm) helpen de plant bij de opname en afvoer van elementen en beschermen tegen indringers.
- Hoe zit dat in waterteelt? Afspoeling is waargenomen.
- Hoe kunnen we dat systeem versterken en benutten?

Programma van eisen teelt op water

- Duurzame beheersing waterkwaliteit
  - Symbiose wortelpuntjes en biofilm “koesteren”
  - Beheersing zuurstofgehalte
  - Beheersing organische vervuiling
  - Bewust injecteren van “goede” bacteriën/schimmels
  - Uitfilteren van “slechte” bacteriën/schimmels
  - Stomen als “reset” methode

“Instrumenten”

- Schoon uitgangswater (ontsmetter, filtering, ontzouting)
- Schone meststoffen en systeemmaterialen (NaCl, Cu,..)
- Eenvoudig te reinigen systeem (glad, stoombaar)
- Watercondities beheersen (temperatuur, O₂, beweging)
- Biotoets en DNA-scans als bewakingsmethode
- Combinatie van filtering en dosering van bacteriën/schimmels
- Organische vervuiling aanpakken met papierfilter

Onderzoek 2 proefkassen Bleiswijk

PARTNERS

- GIPMANS

- B4AGRO

- DUTCH GROWERS

- DRY HYDROPONICS

SPONSOREN

- ROVERO

- PHILIPS

- HORTIMAX

2 kassen

■ Kas 1:

- 8 vijvers
- 80 $\mu\text{mol}/\text{m}^2/\text{s}$
- WaterT 17 °C
- Gerealiseerde etmaalT wk 50 t/m wk 9: 10.1 °C

■ Kas 2:

- 4 vijvers + Dwarse NFT goten
- 20 $\mu\text{mol}/\text{m}^2/\text{s}$
- WaterT 15 °C
- Gerealiseerde etmaalT: ca. 1.5 °C lager

Resultaten 2 kassen winterteelt

- 25 à 30% lager netto kropgewicht in kas 2 door combinatie van minder licht, lagere etmaal- en waterT

Resultaten extra zuurstof toevoegen

- Een O₂-gehalte van minimaal 1 à 2 mg/l lijkt bij sla voldoende
- Beweging van planten en/of wortels door zuurstofbubbelen kan negatief voor groei zijn

1ste resultaten onderzoek Compete plus

- Compete plus: product van Plant Health Cure
- Bevat o.a. bacteriën (6 *Bacillus* soorten) en schimmels (*Trichoderma*)
- Wordt maandelijks toegevoegd (0.2 g/m²)
- In winterteelt gemiddeld over verschillende slatypen en rassen ruim 10% hoger kropgewicht

Resultaten plantdichtheden

- Op Dry Hydroponics systeem dichtheden mogelijk van 16.7, 20.8 en 25 planten/m²
- In winterteelt 25 t.o.v. 20.8 pl/m² beproefd:
  - Netto per **krop** ca. 10% lager gewicht
  - Maar: netto per **m²** 7% méér kilo's
  - Soms meer ouderdomsrand (ijsbergsla)
  - Per plant minder wortels

Toekomst

Gezonde en groeikrachtige planten door een beheerste Rhizosfeer in plaats van door "afwachten", ontsmetten en chemisch bestrijden?

